GAS MAIN RECONSTRUCTION IN KAUNAS OLD TOWN

In 2006 the gas main pipes were reconstructed in the E part of Kaunas Old Town. This was a continuation of work performed in 2002. During the reconstruction the old pipes were excavated using test pits at turns, branches, and home connections. 162 test pits of various sizes were excavated and a field survey conducted in an area of 591.4 m^2. 218.4 m of undisturbed cultural layer cross-sections were recorded. The layers have survived only fragmentally in one slope of the ditch or in part of it. Only sterile soil was found in many test pits. Of the 162 test pits excavated, cultural layer cross-sections were recorded in 84 (almost 50%). The cultural layers in the test pits excavated in streets were characteristic to streets. Present-day Nemuno St. formed at the site of an old road to Vilnius. Layers that were from 0.7–1 m to 1.5–1.9 m thick and characteristic to gardens and farmland were found in the majority of the test pits deeper in the quarter. The earliest development in this part of the Old Town is known from the late 18th – early 19th century. Only a few 16th–17th century archaeological finds: household pottery sherds characteristic to Kaunas Old Town, were collected in conducting the evaluation.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SANTAKOS G. 12

Dainius BALČIŪNAS

2006 m. lapkričio mėnesį buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai prie pastato Kauno senamiesčio 3 kvartale, Santakos g. 12 V sienos. Namo savininkas J. Šefleris savavališkai iškasė 40 m^2 plotą, tvarkydamas sienos hidroizoliaciją ir sumūrydamas 2 naujas sienas, susijungiančias su kieme esančiu mūriniu rūsiu. KPD Kauno teritorinis padalinys darbus sustabdė. Šis sklypas jau buvo tyrinėtas 1989 m. Tyrinėjimų metu buvo iškastas 66 m^2 plotas ir į V nuo namo buvo rastas mūrinis rūsys.

Iki XIX a. sklypas priklausė bernardinų vienuolynui, jo valdas nuo miesto skyrė dabartinė Santakos g. 1776 m. bernardinų valdų plane ši vieta tuščia, neužstatyta, čia buvo vienuolyno daržai. Prie sklypo Š ribos stovėjo mūrinis vienuolyno bravoras. 1847 m. matininko M. Paškovskio sudarytame Kauno miesto plane sklype parodytas medinis namas ir sodas. Medinis „L“ raidės formos namas stovėjo sklypo PV kampe, nuosavoje žemėje, o sodas buvo nuomojamas iš miesto. Dabartinis pastatas Santakos g. 12 pastatytas XIX–XX a. sandūroje.

Savavališkų darbų metu sklype buvo iškastas 40 m^2 plotas. Nuo 0,8 iki 2,4 m storio kultūriniai sluoksniai išliko tik iškastos duobės šlaituose. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu buvo užfiksuoti 3 kultūrinių sluoksnių pjūviai (bendras ilgis – 19 m). Pjūviuose užfiksuotos duobės užpiltos maišytu priesmėliu, žvyru, išskirti neryškūs kiemo paviršiai.

Į V nuo namo fiksuotos apgriauto rūsio liekanos, kurias galima datuoti anksčiausiai XVIII–XIX a. riba. Rūsio sienos mūrytos iš stambių akmenų, rištų kalkių skiediniu. Jo perdanga – iš metalinių sijų ir plytų, tad ją galima datuoti XIX–XX a. riba.

Viršutiniuose kultūriniuose sluoksniuose rasta XVI a. antra puse – XVII a. datuojamų plokštinių koklių ir buitinės keramikos fragmentų.

FIELD EVALUATION AT SANTAKOS ST. 12

The lot at Santakos St. 12, which belonged to the Bernardine monastery up until the 19th century and was used for gardening, was excavated in 2006. The 1847 Kaunas city plan shows a wooden house with a garden at the site of the present-day brick house. The current building at Santakos St. 12 was erected at the turn of the 20th century.

3 cultural layer cross-sections with a total length of 19 m were recorded in the walls of an arbitrarily dug pit 40 m^2 in area. The cultural layers on the lot are from 0.8 to 2.4 m deep. Stove tile and household pottery sherds dating to the 2nd half of the 16th–17th century were found in the upper layers. The remains of a demolished brick basement dating to the 18th – turn of the 19th century were recorded to the W of the house.

ŽVALGYMAI T. DAUGIRDO GATVĖJE

Algirdas ŽALNIERIUS

T. Daugirdo g. yra Kauno senamiesčio PV dalyje, tarp senamiesčio 7–8 ir 6–9 kvartalų ir jungia Rotušės a. su Nemuno krantine. Tai viena seniausių Kauno gatvių, jungusių Rotušės a. buvusią turgavietę su uostu, buvusiu Nemuno dešiniajame krante. Seniausios žinios apie prie dabartinės T. Daugirdo g. buvusius pastatus siekia XVI a. Čia yra buvęs Kauno miesto kalėjimas ir pati gatvė vadinta Kalėjimo (*Ciemniczna*) g.

Remontuojamos kanalizacijos trasos buvo nutiestos dar XX a. ketvirtame dešimtmetyje statant Jėzuitų gimnaziją. Jokie tyrinėjimai pačioje T. Daugirdo g. nebuvo atliekami. Žemės darbų archeologiniai stebėjimai ir kultūrinių sluoksnių fiksacija, kasant kanalizacijos įvadus į pastatus T. Daugirdo g. 5, 7, 9, buvo atlikti 1974 m. Jų metu buvo užfiksuoti trys kultūrinių sluoksnių pjūviai, tyrinėtose vietose rasti perkasimais apardyti 1–1,2 m storio kultūriniai sluoksniai, pradėję klostytis tiesiai nuo geologinių sluoksnių paviršiaus.

Kanalizacijos trasų remonto darbai 2006 m. buvo pradėti nuo Rotušės a. ekskavatoriumi atkasant senus vamzdynus. Tvarkyta 140 m ilgio trasos atkarpa iki Prieplaukos krantinės. Nuo Rotušės a. iki sankryžos su Santakos g. griovio plotis siekė iki 4 m, gylis – iki 2,5–3 m. Čia senose komunikacijos trasų vietose supiltas gruntas nuolat suvirsdavo į naujai kasamą griovį, todėl remonto metu griovys buvo išplatintas iki šaligatvių ribos. Nuo Santakos g. iki trasos P galo griovio plotis siekė iki 2 m, tik pačiame P trasos gale, surenkamųjų šulinių vietoje, buvo iškastas 3,5x7 m dydžio ir 1–1,2 m gylio griovys. Žvalgymų metu pastebėta, kad kultūriniai sluoksniai tiesiant senas komunikacijų trasas labiausiai buvo suardyti tarp Rotušės a. ir Santakos g., o po šio remonto čia jų išvis nebeliko.

Dabartinės T. Daugirdo g. paviršius nuo Rotušės a. tolygiai žemėja Nemuno link. Prie Rotušės a. gatvės H_{abs} 27,89 m, remontuotos kanalizacijos griovio P gale H_{abs} 26,30 m. Nuo